

Total number of printed pages-7

3 (Sem-3/CBCS) PHI HC 2

2025

PHILOSOPHY

(Honours)

Paper : PHI-HC-3026

(Indian Philosophy-II)

Full Marks : 80

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer either in English or in Assamese.

1. Answer the following as directed : $1 \times 10 = 10$

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

(a) Did Śaṅkaradeva believe in Incarnation ?

শঙ্কৰদেৱে 'অৱতাৰ'ত বিশ্বাস কৰিছিলনে?

(b) Who is the founder of Neo-Vaiṣṇavism in Assam ?

অসমত নৱ-বৈষ্ণৱবাদৰ প্ৰবৰ্তক কোন?

- (c) Śaṅkarācārya's Brahman is known as
Saguṇa Brahman/Nirguṇa Brahman.

(Choose the correct answer)

শঙ্কৰাচাৰ্যৰ ব্ৰহ্মাক সগুণ ব্ৰহ্ম / নিৰ্গুণ ব্ৰহ্ম বুলি জনা যায়।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

- (d) Who is the founder of Qualified Monism
in Indian Philosophy ?

ভাৰতীয় দৰ্শনত বিশিষ্টাদ্বৈতবাদৰ প্ৰবৰ্তক কোন?

- (e) What is the meaning of the term
'Khyāti' ?

'খ্যাতি' শব্দৰ অৰ্থ কি?

- (f) Name the Mīmāṃsā philosopher whose
philosophical views are called
'Guru-motto'.

মীমাংসা দৰ্শনৰ কোনগৰাকী দাৰ্শনিকৰ মতবাদক
'গুৰু-মত' বুলি কোৱা হয়?

- (g) Name the school of Indian Philosophy
which is based on the Karma-Kāṇḍa of
the Vedas.

বেদৰ কৰ্মকাণ্ডৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত ভাৰতীয় দাৰ্শনিক
সম্প্ৰদায়টোৰ নাম লিখা।

(h) Name *one* orthodox Indian philosophical system which accepts atomistic pluralism and logical realism.

পৰমাণুৰ বহুত্ববাদ আৰু যৌক্তিক বাস্তৱবাদ স্বীকাৰ কৰা ভাৰতীয় দৰ্শনৰ আন্তিক সম্প্ৰদায় এটাৰ নাম লিখা।

(i) There are four/five/three parts in Prāṇāyāma.

(Choose the correct answer)

প্ৰাণায়ামত চাৰিটা/পাঁচটা/তিনিটা অংগ আছে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(j) Sāṃkhya philosophy believes in how many Ultimate Realities ?

সাংখ্য দৰ্শনে কিমানটা পৰম সত্তাত বিশ্বাস কৰে?

2. Answer the following questions : $2 \times 5 = 10$

তলত উল্লেখ কৰা প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is Kīrtana Bhakti ?

কীৰ্তন ভক্তি কাক বোলে?

(b) What is Rāmānuja's concept of Aprthaksiddhi ?

ৰামানুজৰ অপৃথক্‌সিদ্ধিৰ ধাৰণাটো কি?

(c) According to Mīmāṃsā system, Anupalabdhi is of two kinds. Name them.

মীমাংসা দৰ্শনৰ মতে, অনুপলব্ধি দুই প্ৰকাৰৰ। এইবোৰৰ নাম লিখা।

(d) What is Pakṣadharmatā in Nyāya Philosophy ?

ন্যায় দৰ্শনত পক্ষধৰ্মতা মানে কি?

(e) Name *any two* ancient Vaiṣṇava thinkers.

যিকোনো দুজন প্ৰাচীন বৈষ্ণৱবাদী চিন্তাবিদৰ নাম লিখা।

3. Answer **any four** questions from the following : 5×4=20

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নৰ পৰা যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Explain in brief the concept of God in Śaṅkaradeva's philosophy.

শঙ্কৰদেৱৰ দৰ্শনত ঈশ্বৰৰ ধাৰণাটো চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Write briefly about Vaiśeṣika Category of Sāmānya or Generality.

বৈশেষিক দৰ্শনৰ সামান্য পাদাৰ্থৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(c) Distinguish between Svārthānumāna and Parārthānumāna.

স্বার্থানুমান আৰু পৰার্থানুমানৰ মাজৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।

(d) Write a short note on Cittabhūmi of Yoga philosophy.

যোগ দৰ্শনৰ চিত্তভূমি সম্পৰ্কে এটি চমু টোকা লিখা।

(e) Explain very briefly about the Sāṃkhya theory of Satkāryavāda.

সাংখ্য দৰ্শনৰ সৎকাৰ্যবাদ তত্ত্বটো অতি চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(f) Write about the nature of Guṇas as described in Sāṃkhya philosophy.

সাংখ্য দৰ্শনত ব্যাখ্যা কৰা ধৰণে গুণৰ স্বৰূপ সম্বন্ধে লিখা।

4. Answer the following questions : $10 \times 4 = 40$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Critically explain the Śāṅkarācārya's concept of Brahman.

শঙ্কৰাচাৰ্যৰ ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাটোৰ সমীক্ষাত্মক ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।

Or / নাইবা

What is Vaiṣṇavism ? Explain the Neo-Vaiṣṇavism of Śaṅkaradeva.

বৈষ্ণববাদ মানে কি? শঙ্কৰদেৱৰ নৱ-বৈষ্ণববাদ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) What is Khyātivāda ? Explain Mīmāṃsā theory of Khyātivāda.

খ্যাতিবাদ কাক বোলে? মীমাংসা দৰ্শনৰ খ্যাতিবাদ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নাইবা

Explain briefly the Mīmāṃsā view of Arthāpatti.

মীমাংসা দৰ্শনৰ অৰ্থাপত্তি প্ৰমাণৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Define the concept of Nyāya perception. Explain the three modes of ordinary perception.

ন্যায় প্ৰত্যক্ষৰ ধাৰনাৰ সংজ্ঞা দিয়া। লৌকিক প্ৰত্যক্ষৰ তিনিটা পৰ্যায় বা স্তৰৰ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নাইবা

Define Abhāva of Vaiśeṣika philosophy.
Explain briefly the different kinds of
Abhāva.

বৈশেষিক দৰ্শনৰ অভাৱৰ সংজ্ঞা দিয়া। অভাৱৰ বিভিন্ন
প্ৰকাৰৰ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (d) What is the nature of Puruṣa in
Sāṃkhya philosophy ? Discuss in brief
about the *five* proofs for the existence
of Puruṣa. 3+7=10

সাংখ্য দৰ্শনত পুৰুষৰ স্বৰূপ কি? পুৰুষৰ অস্তিত্ব সম্পৰ্কীয়
পাঁচটা প্ৰমাণ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

Or / নাইবা

What is Cittavṛtti ? Explain Cittavṛtti
Nirodha of Yoga philosophy. 10

চিত্তবৃত্তি মানে কি? যোগ দৰ্শনৰ চিত্তবৃত্তিৰ নিৰোধ সম্পৰ্কে
ব্যাখ্যা কৰা।